

ৰবি শস্যৰ কৃষি নিৰ্দেশনা

তিসি খেতিৰ পৰামৰ্শাৱলী:

- ক) গুটি সিচাঁৰ উপযুক্ত সময় হৈছে অক্টোবৰ মাহৰ মাজভাগৰ পৰা নবেম্বৰ মাহৰ মাজভাগলৈ। বৰাক উপত্যকাত শালি ধান চপোৱাৰ পাচত ডিচেম্বৰ মাহতো তিসি সিচিঁব পাৰি। প্ৰতি হেক্টৰ মাটিত সিচিঁবলৈ লগা গুটিৰ পৰিমাণ ১৫-২০ কেজি। সিচাঁৰ সময়ত দুটা শাৰীৰ মাজত ২৫ ছেমি ব্যৱধান তথা এটা গুটিৰ পৰা আনটো গুটিৰ দূৰত্ব ১০ ছেমি হ'ব লাগে।
- খ) শালি ধান কটাৰ আগতেই সিচিঁ দি, তিসিখেতিৰ লগত ৰিলে শস্য হিচাপেও কৰিব পাৰি।

নাইজাৰ (গগিৰে) খেতিৰ পৰামৰ্শাৱলী:

- ক) গুটি সিচাঁৰ উপযুক্ত সময় হৈছে অক্টোবৰ মাহ (নামনি অসমত চেপ্তেম্বৰ মাহৰ মাজভাগৰ পৰা অক্টোবৰ মাহৰ মাজভাগলৈ)।
- খ) গুটি সিচাঁৰ পৰিমাণ: শাৰী শাৰীকৈ সিচিঁবলৈ প্ৰতি হেক্টৰ মাটিত ৮ কেজি (প্ৰতি বিঘাত ১.১ কেজি) আৰু ছতিয়াই দিবলৈ প্ৰতি হেক্টৰ মাটিত ১২ কেজি (প্ৰতি বিঘাত ১.৫ কেজি)।
- গ) প্ৰতি দুটা শাৰীৰ মাজত ২৫ ছেমি ব্যৱধান তথা প্ৰতি দুজোপা গছৰ দূৰত্ব ৫-৭ ছেমি হ'ব লাগে।

আলু খেতিৰ পৰামৰ্শাৱলী:

- ক) আলু খেতিৰ বাবে সাৰুৱা বালিচঁহীয়া মাটি উপযুক্ত। সাধাৰণতে মাহজাতীয় শস্যৰ লগত শস্যৰ্তন কৰি মাটিৰ সাৰুৱা গুণ বৃদ্ধি কৰিব পাৰি।
- খ) ভালকৈ চহোৱা মাটি মৈয়াই লৈ ৫০ ছেমি দূৰত্বত লোৰ খান্দিব লাগে।
- গ) আলুৰ বীজ দিয়াৰ সঠিক সময় হ'ল অক্টোবৰ মাহৰ মাজভাগৰ পৰা নবেম্বৰ মাহৰ মাজভাগলৈ। 'কুফ্ৰি সিন্দুৰী' জাতৰ আলুৰ বীজ ডিচেম্বৰ মাহলৈকে সিচিঁব পাৰি।
- ঘ) ভাইৰাছমুক্ত, মজলীয়া আকাৰৰ, স্নায়ৱান, গজালি ওলোৱা আলুৰ বীজ ৰোবৰ বাবে নিৰ্বাচন কৰিব লাগে। এনে বীজৰ উপযুক্ত আকাৰ হ'ল ২.৫ ছেমি ব্যাসৰ আৰু ওজন ২৫-৪০ গ্ৰাম।

আলুৰ বীজবোৰ ডাঙৰ হ'লে ২/৩ টা চকু ৰাখি আলুটো দীঘে বা পথালিয়ে ফালি লৈ শোধন কৰি ল'ব লাগে। শোধনৰ বাবে ফালি লোৱা বীজবোৰ প্ৰতিলিটাৰ পানীত ৫ গ্ৰাম মেন্‌ক'জেব মিহলাই ১০ মিনিট সময় ডুবাই ৰাখি, পিছত ৪৮ ঘন্টাৰ কাৰণে শুকুৱাই ৰব লাগে।

ঙ) শোধন কৰা বীজবোৰ বা গোটা আলুবোৰ শাৰী শাৰীকৈ লোৰবোৰত ৰব লাগে। প্ৰতিটো লোৰত ১৫ ছেমি অন্তৰে অন্তৰে ২.৫ ছেমি দকৈ বীজবোৰ ওজি দিব লাগে। আলুৰ আকাৰ ডাঙৰ হ'লে দুটা আলুৰ মাজৰ ব্যৱধান বঢ়াব লাগে। প্ৰতি হেক্টৰ মাটিত ৰবৰ বাবে ২.৫ ছেমি ব্যাসৰ ২২.৫-২৫ কুইন্টল আলুৰ বীজ লাগে।

চ) ৰোৱাৰ সময়ত গজালিবোৰ ওপৰমুৱাকৈ দিব লাগে।

ছ) আলু খেতিত লোৰ খান্দি পানী দিয়াৰ ব্যৱস্থা কৰি লাগে। এনে কৰিবলৈ শস্যকালতোত তিনিবাৰকৈ পানী দিব লাগে। প্ৰথমে পুলি গজাৰ পৰা ২৫-৩০ দিনৰ পাচত, দ্বিতীয়বাৰ ৬০ দিনৰ পাচত আৰু তৃতীয়বাৰ পুলি গজাৰ পৰা ৮০ দিনৰ পাচত। পানী দিয়া সময়ত মন কৰিব লাগে যাতে পুলি থকা তিপবোৰ পানীত ডুব নাযায়।

উদ্যান শস্যৰ কৃষি পৰামৰ্শাৱলী:

ক) উল্লেখনীয় স্ক'বেৰীৰ জাতসমূহ হ'ল- 'চুইট্ চাব্লী', 'ফেষ্টিভেল', 'চেণ্ডলাৰ' ইত্যাদি। স্ক'বেৰীৰ বংশবিজ্ঞানৰ ধাৰকৰ জৰিয়তে কৰা হয় আৰু এই ধাৰকবোৰ ৰোৱাৰ সঠিক সময় হ'ল নবেম্বৰ।

খ) ৰবি শস্যৰ পুলি উৎপাদনৰ বাবে বা নাৰ্চাৰীৰ বাবে ওখ, ৰ'দঘাই, পানী নোৰোৱা ঠাই আৰু সাৰুৱা তথা সহজে গুৰি হোৱা ধৰণৰ বালিচঁহীয়া মাটি নিৰ্বাচন কৰিব লাগে। নাৰ্চাৰী বেড্ বা পুলিবাৰীৰ তিপটোৰ প্ৰস্থ ১মিটাৰ আৰু দৈৰ্ঘ্য প্ৰয়োজন অনুসৰি কৰিব লাগে আৰু উক্ত নাৰ্চাৰীবেড্‌বোৰ মাটিৰ পৰা ১০-১৫ ছেমি ওখ কৰিব লাগে।

আগতীয়া ৰোৱা আৰু ধানৰ কৃষি নিৰ্দেশনা

- ১) পথাৰ নিৰ্বাচন: ঠাই খিনি পানীৰ ব্যৱস্থা থকা হব লাগে। আলতীয়া আৰু পলসুৱা মাটি উত্তম।
- ২) কঠিয়া তলি প্ৰস্তুতি : বীজ খিনি পৰিষ্কাৰ পানীত তিয়াই থব লাগে আৰু উপাঙি থকা বীজ সমূহ আতৰাই দিব লাগে। ফাগুণ মাহৰ মাজভাগ বীজ সিঁচাৰ উপযুক্ত সময়। কঠিয়া তলি ডবা ভালদৰে বোকা কৰি লব লাগে। প্ৰতি ১০ মিঃ দীঘল আৰু ১.২৫ মিঃ বহল চিতা এখন প্ৰস্তুত কৰি লব লাগে যাতে ৩০ ছে :মি: ব্যৱধান থাকে। প্ৰত্যেক খন চিতাত ২০ ৰ পৰা ৩০ কেজি পচন সাৰ বা গোবৰ প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। ইউৰীয়া আৰু একক চুপাৰ ফচফেট সাৰ ৮০ গ্ৰাম কৈ আৰু মিউৰেট অব পটাছ সাৰ ৪০ গ্ৰাম প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। এখন চিতাত ভালকৈ অংকুৰণ হোৱা বীজ ৬৫০ ৰ পৰা ১০০০ গ্ৰাম প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। প্ৰতি হেক্টৰ মাটিত ৰোবৰ বাবে ৪০ ৰ পৰা ৪৫ কেজি বীজৰ প্ৰয়োজন হয়। বৰ্ণ সংকৰ জাতৰ বাবে প্ৰতি খন চিতাত ২৫০ ৰ পৰা ৩০০ গ্ৰাম বীজ সিঁচিব লাগে আৰু প্ৰতি হেক্টৰ মাটিত ৰুবলৈ ৭.৫ কেজি বীজৰ প্ৰয়োজন হয়।
- ৩) অৰ্ধ চাপৰ জাতৰ বাবে কঠিয়া এগোছাত ২/৩ ডালকৈ কঠিয়া দিব লাগে আৰু বৰ্ণ সংকৰ জাতৰ বাবে প্ৰতি গোছাৰ ১ডালকৈ কঠিয়া দিব লাগে। দুই শাৰীৰ মাজত ব্যৱধান ২০ ছেঃমিঃ আৰু দুটা গোছাৰ মাজত দূৰত্ব ক্ৰমে ১৫ ছেঃমিঃ হোৱা উচিত। অৰ্ধ চাপৰ জাতৰ ক্ষেত্ৰত অনুমোদিত সাৰৰ পৰিমাণ প্ৰতি হেক্টৰত ৪০ কেজি নাইট্ৰোজেন , ২০ কেজি ফছফৰাছ আৰু ২০ কেজি পটাছ প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। অনুমোদিত ইউৰীয়া সাৰৰ ৩ ভাগৰ ১ অংশ , চুপাৰ ফচফেট আৰু মিউৰেট অব পটাছ সাৰৰ সমুদায় ভাগ ৰোৱনী চাহত প্ৰয়োগ কৰি বাকী থকা ইউৰীয়া সাৰ সমানে দুভাগ কৰি এভাগ ধানে পোখা মেলা সময়ত আৰু আনভাগ মনি ধৰা অৱস্থাত প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। ইউৰীয়াৰ টপ ড্ৰেচিং নিৰনি কৰা পিছত কৰিব লাগে। বৰ্ণ সংকৰ জাতৰ ক্ষেত্ৰত অনুমোদিত সাৰৰ পৰিমাণ প্ৰতি হেক্টৰ মাটিত ১০০ কেজি নাইট্ৰোজেন, ৬০ কেজি ফছফৰাছ আৰু ৬০ কেজি পটাছিয়াম প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। অনুমোদিত ইউৰীয়া সাৰৰ ৪ ভাগ সমানকৈ ভাগ কৰি মাটি চহোৱাৰ শেষৰ সময়ত, ধান পোখা মেলা সময়ত, মনি ধৰাৰ সময়ত আৰু গেৰ ধৰা অৱস্থাত প্ৰয়োগ কৰিব লাগে।

ঘেঁহু খেতিৰ কৃষি নিৰ্দেশনা

- ১) ঘেঁহু খেতিৰ বাবে সাৰুৱা, বালিচহীয়া, পলসুৱা আৰু যথেষ্ট পৰিমাণে জৈৱিক পদাৰ্থ থকা মাটি উপযুক্ত। কিন্তু আলতীয়া মাটি ঘেঁহু খেতিৰ বাবে উপযুক্ত নহয়।
- ২) বীজৰ অংকুৰণ ক্ষমতা বৃদ্ধি কৰিবৰ বাবে আৰু সমভাৱে শস্যৰ বাঢ়নৰ বাবে ঘেঁহুৰ বীজ খিনি এৰাতি তিয়াই থলে সুফল পোৱা যায়।
- ৩) অনুমোদিত বীজৰ পৰিমাণ প্ৰতি হেক্টৰ তলী মাটিৰ বাবে ১০০-১২০ কেজি হব লাগে। দুটা শাৰীৰ মাজত ব্যৱধান ২০ ছে: মি: হব লাগে। ৩ ৰ পৰা ৫ ছে: মি: গভীৰতাত বীজ সিঁচা উচিত কিন্তু ৫ ছে: মি: ত কৈ বেছি গভীৰতা হব নালাগে।
- ৪) মাটিৰ ওপৰ ভাগ শুকান হলে, ৩ -৪ দিন আগতে এবাৰ জলসিঞ্চনৰ ব্যৱস্থা কৰিলে সোনকালে আৰু সমভাৱে বীজৰ অংকুৰণ হয়। অসমৰ সকলো কৃষি জলবায়ু সংমণ্ডলত দুবাৰকৈ ৬ ছে:মি: গভীৰতাত পানী যোগান ধৰাৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগে। পানী যোগানৰ প্ৰথম অৱস্থা হল মুকুট শিপা উলোৱা অৱস্থা (সিঁচাৰ ২০-২৫ দিন পিছত) আৰু দ্বিতীয়বাৰ ঠোক উলোৱা অৱস্থাত (সিঁচাৰ ৭০-৭৫ দিন পিছত)। ভূ পৃষ্ঠৰ ৫০ ছে:মি: পানী থাকিলে জলসিঞ্চন কৰিব নালাগে।

মাকৈ খেতিৰ কৃষি নিৰ্দেশনা

- ১) বৰ্ণ সংকৰ জাতৰ ক্ষেত্ৰত আগৰ বছৰৰ বীজ ছপোৱাৰ পিছত পিছৰ বছৰৰ বাবে বীজ সংৰক্ষণ কৰিব নালাগে। অৱশ্যে সংযোজিত জাতৰ বীজ উৎপাদন ক্ষমতা কম নোহোৱাকৈ পিছৰ বছৰৰ বাবে সংৰক্ষণ কৰিব পাৰি।
- ২) মাকৈ খেতিৰ বাবে বালিচহীয়া , পানী জমা নোহোৱা মাটি নিৰ্বাচন কৰিব লাগে ।
- ৩) ছেপ্তেম্বৰ মাহৰ মাজভাগৰ পৰা নবেম্বৰ মাহৰ মাজভাগলৈ বীজ সিঁচাৰ উপযুক্ত সময়।
- ৪) অনুমোদিত বীজৰ জাত সমূহ ঘ-৫৪১৪, ঘ-৫৪১১, ৭৬-৪ আৰু গল্ডেন বেবী

সৰিয়হ আৰু সৰিয়হ জাতীয় খেতিৰ পৰামৰ্শৱালি:

- ১) ৯০-৯৫ দিন ম্যাদৰ অনুমুদিত তৰিয়াৰ জাত কেইটা হ'ল -TS 36, TS 38 আৰু M 27।
দেৰিকৈ সিচিব পৰা নতুনকৈ অনুমুদিত জাত কেইটা হ'ল জেউতি, TS 46 আৰু TS 67
- ২) কিছুমান নতুনকৈ অনুমুদিত ভাৰতীয় সৰিয়হৰ জাত হৈছে NRCHB-101, PM 26 আৰু PM 27 আৰু এই শস্যৰ ম্যাদ হৈছে ১০৭ দিন।
- ৩) উপযুক্ত গুটিৰ সিচাপ তৰিয়াৰ কাৰণে হৈছে ১০কে জি প্ৰতি হেক্টৰ মাটিত (১.৩ কেজি প্ৰতি বিঘা) আৰু সৰিয়হৰ পৰিমাণ হৈছে ৮ কেজি প্ৰতি হেক্টৰ।
- ৪) পাহৰিয়া অঞ্চলত তৰিয়া আৰু সৰিয়হ মিশ্ৰণৰ অনুমুদিত গুটিৰ অনুপাত হৈছে ৭৫:২৫। বিশুদ্ধ শস্যৰ কাৰণে অনুমুদিত গুটিৰ পৰিমাণ পাহৰিয়া অঞ্চলৰ বাবে ৬ পৰা ৮ কেজি প্ৰতি হেক্টৰত লাগে।
- ৫) বাৰিষাৰ শেষত শালিখেতিৰ পিছতেই তৰিয়া সিঁচিবলৈ গুটিৰ পৰিমাণ সচৰাচৰ পৰিমাণতকৈ ৩৩% বেছি লাগে। সচৰাচৰ ১০ কেজি প্ৰতি হেক্টৰৰ বিপৰীতে ১৩ কেজি প্ৰতি হেক্টৰত প্ৰয়োজন হয়।
- ৬) বিজ সিচাৰ উপযুক্ত সময় - অক্টোবৰ মাহৰ মাজ ভাগৰ পৰা নৱেম্বৰ মাহৰ মাজ ভাগলৈকো। বীজ সোনকালে সিচাৰ উপকাৰটো হ'ল- এনে কৰিলে Aphidsৰ আক্ৰমণ কমকৈ হয় বা নহয়। বৰাক উপত্যকাত একেবাৰে ওখ ঠাইবোৰত তৰিয়া আৰু সৰিয়হ নৱেম্বৰৰ শেষত (৩০ তাৰিখ) সিচা হয়। আনহাতে মধ্যমিয়া উচ্চতাৰ ঠাইবোৰত নৱেম্বৰৰ তৃতীয়টো সপ্তাহমানৰ পৰা বীজ সিচাৰ বাবে উপযুক্ত।
- ৭) ৫০% ফুল ফুলাৰ আৰু প্ৰথম ছিলিকোৱা ওলোৱাৰ সময়ত ৬ চে:মি: গভীৰতাত জলসিঞ্চনৰ প্ৰয়োজন। যদি এই সময়ত বৰষুণৰ পৰিমাণ ২০-২৫ মিলি:মি: হয়, তেন্তে জলসিঞ্চনৰ প্ৰয়োজন নাথাকো। উপযুক্ত সময়ত গুটি সিচিলেঁ জলসিঞ্চনৰ দৰকাৰ নাই যদিও শুকান ঠাইত গুটি দিয়াৰ আগত জলসিঞ্চনৰ দৰকাৰ। তদুপৰি শালিখেতিৰ পিছত ধানৰ অৱশিষ্টখিনিৰ সৈতে ক্ৰাট হালবাই মাটিৰ প্ৰয়োজনীয় আদ্রতা নিয়ন্ত্ৰণ কৰিব পাৰি।